

CUMHURİYET'İN ONUNCU YILDÖNÜMÜNDE ATATÜRK'ÜN KORDİPLOMATİĞE BİR SÖYLEVİ

Yrd.Doç.Dr. Hülya BAYKAL

Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin onuncu yıldönümünde, 29 Ekim 1933 günü "Ne mutlu Türküm diyene!" özdeyişiyle biten ünlü konuşmasını yapmadan evvel, saat 9.15'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne gelerek kordiplomatğin tebriklerini toplu olarak kabul etmiştir. Bu merasim esnasında elçilerin en kıdemlisi Sovyet Büyükelçisi Suriç, kordiplomatik adına bir söylev vererek tebriklerini bildirmiş, buna cevap olarak Atatürk de elçilere hitaben bir konuşma yapmıştır.

Bu önemli konuşma, "Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri" adlı dizinin, -Türkiye Büyük Millet Meclisi dışındaki konuşmaları kapsayan- II. cildinde* yer almadığı gibi, bu diziyeye ek olarak yayımlanan "Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri V"*** adlı eserde de bulunmamaktadır. Söz konusu söylev, son yıllarda yayımlanan "Atatürk'ün Resmî Yayınlarına Girmemiş Söylev, Demeç, Yazışma ve Söyleşileri"**** adlı yapıtta da gözden kaçmış bulunmaktadır.

Gazete sütunları arasında unutulmuş olan, Atatürk'ün Türk İnkılâbı'na bakışını, bu inkılâbın millî ve insanî yönünü, yurttan barış dünyada barış ilkesinin önemini en güzel anlamıyla belirten bu kısa fakat özlü konuşmayı -Suriç'in tebrik konuşması ile beraber- sunuyoruz.

* Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri II, Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, 2. basım, 1959.

** Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Tamim ve Telgrafları V, Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, 1972.

*** Atatürk'ün Resmî Yayınlarına Girmemiş Söylev, Demeç, Yazışma ve Söyleşileri, Hazırlayan: Sadi Borak, Halkevleri Atatürk Enstitüsü Araştırma Yayınları: 12, 1980.

I

Sovyet Büyükelçisi Suriç'in, kordiplomatik adına söylevi

Reisicumhur Hazretleri,

Nezd-i devletlerinizde ve Türkiye Cumhuriyeti nezdinde bulunan sefirler heyeti namına, Türkiye Cumhuriyeti'nin resmen ilânının mutantan ve yüksek mânalı onuncu yıldönümü günü münasebetiyle zat-ı devletlerine tebrikâtımızı ve milletlerimizin tebriklerini arz etmekle şerefyabım. Ve bu tatlı vazifeyi ifa etmekle bahtiyarım.

Biz burada bulunanlarla milletlerimizi, birçok müşküllere ve bütün dünyanın geçirmekte olduğu iktisadî buhrana rağmen memleketinizin siyasî, iktisadî ve harsî sahalarda elde etmiş olduğu parlak muvaffakiyetlere şahit olduk. Bu muvaffakiyetler yalnız memleketiniz için değil, teşvikkâr bir misal teşkil etmekte olduğu diğer memleketler için de kıymetlidir.

Ben ve bütün arkadaşlarım, son seneler zarfında sizin basiret-kârane ve durbinane idarenizle muavinlerinizin idaresi altında memleketinizin terakki yolunda şaşımaksızın yürüyerek ve sizin eser-i ilhamınız olan ilk siyasî akıtlarda çizilmiş olan gayeleri tahakkuk ettirerek hars ve iktisat nokta-i nazarından ne suretle inkişafa mazhar olduğunun canlı şahitleri olduk.

Manevî ehemmiyetlerinden kat'ı nazar bu muvaffakiyetlerin diğer milletler için maddî bir kıymeti de vardır; çünkü cihanın terakkisi eserine, diğer milletlerin harsî ve iktisadî inkişafına ve cihanın sulh davasına kıymetli bir hizmettir.

Reisicumhur Hazretleri,

Bu büyük günü size bir kere daha tebrik ederken şahsım ve arkadaşlarım namına zat-ı devletleri tarafından başlanılmış olan eserin, gerek Türk milletinin ve gerek bütün beşeriyetin nef'ine yeni yeni terakkiler ve muvaffakiyetler elde etmek suretiyle inkişafa devam edeceğine katiyetle kani olduğumuzu arz ederim. Eminiz ki, bu terakki neticesi olarak Türk milleti, zengin tarihî mazisinin ve son senelerdeki muvaffakiyetlerinin hak olarak bahşetmekte olduğu yüksek hars ve yüksek refah seviyesine çıkacaktır.

Reisicumhur Hazretleri,

Bundan sonraki muvaffakiyet-i devletleri, sıhhatleri ve ifa et-

mekte olduğunuz feyizli mesai için kuvvet ve afiyet temennilerimizi arz ederim.

Atatürk'ün, kordiplomatik adına verilen söyleve cevap konuşması

“Büyükelçi Efendi,

Muhterem kordiplomatiğe, sizin vasıtanızla bana yapmak lûtfunda bulunduğu tebrik ve temennilerden dolayı hararetle teşekkür ederim. Bu vazifeyi ifâ için kullandığınız sevimli sözler için size de bilhassa teşekkür ederim.

Bugün, Cumhuriyetin 10. yıldönümünü kutluyoruz.

Büyükelçi Hazretleri, bu rejimin doğuşunda ve tekâmülünde bizzat hazır bulundunuz. Binaenaleyh sizi kordiplomatiğin en kıdemlisi ve memleketimizin mücerrep dostu olarak selâmlamakla bah-tiyarım.

Bu münasebetle, yürekten selâmladığım kordiplomatik azasını etrafımda görmek benim için bilhassa zevklidir.

Efendiler, haricî siyasetimiz, bidayette kendisine çizdiği hatt-ı hareketten asla inhiraf etmemiştir. Haricî siyasetimiz daima milletler refahının müvellidi olan sulh içinde, memleketin inkişafını istihdaf etmiştir. Bu inkişafı, tam ve mutlak olarak, bütün milletlere temenni ederiz.

Efendiler, burada bana yapılan temennilerden dolayı, bununla sizi tavzif eden hükûmetlerinize, Türk milletinin teşekkürleriyle birlikte bütün minnettarlığımın ifadesini bildirmenizi rica ederim.

Duvayen Efendi, size de şahsî vifak ve dostluk gayretlerinizden dolayı bütün memnuniyetimi beyan etmek isterim.

Efendiler, Türk inkılâbı kurucudur. Türk ihtilâli, yüksek bir insanî ülkü ile birleşmiş vatanperverlik eseridir. Çocuklarına bütün güzellikleri ve bütün büyüklükleri görmek ve aynı zamanda bütün sefaletlere acımak sanatını öğretmektedir.

Bu inkılâbın hararetle ve imanlı bir yapıcısı sıfatiyle dünyaya açık yürekle, hulûsla ve dostlukla bakıyorum.

Bu heyecan ve büyük sevinç gününde size bu samimî teminatı vermektedir ki, memleketlerinize karşı olan hissiyatımı en iyi bir tarzda ifade etmiş oluyorum.****

**** Hâkimiyet-i Milliye gazetesi, 30.10.1933.